

NK Libre: tijden veranderen, maar ook weer niet...

In april 2018 wordt op de Sociëteit weer eens een Nederlands kampioenschap biljarten gespeeld. Van alle spelsoorten en niveaus die er zijn, gaat het dit keer om het Nederlands Kampioenschap Libre. In de voorgaande jaren zijn er een indrukwekkend aantal kampioenschappen in het gebouw van de Harmonie aan de Schönfeldsingel gespeeld. Daar ging nogal wat aan vooraf.

In 1909 werd binnen de Vereniging Sociëteit de Harmonie een nieuwe club opgericht: Biljartclub De Harmonie. Er werd al wel gebiljart maar om met de woorden uit 1984 van de toenmalige voorzitter Mr. J.G. Heeres te spreken:

“De beoefening van de biljartsport heeft steeds een belangrijke plaats ingenomen in de thans 175 jaren bestaande Sociëteit “De Harmonie”. Teneinde deze tak beter te laten functioneren werd 75 jaar geleden de biljartclub onder dezelfde naam opgericht als onderdeel van de Sociëteit.”¹

Voorzitter van de Sociëteit De Harmonie.
Mr. J.G. Heeres

In 1984 bestond de Sociëteit 175 jaar die biljartclub dus 75 jaar. Mr. Heeres schrijft verder in het voorwoord van een programmaboekje:

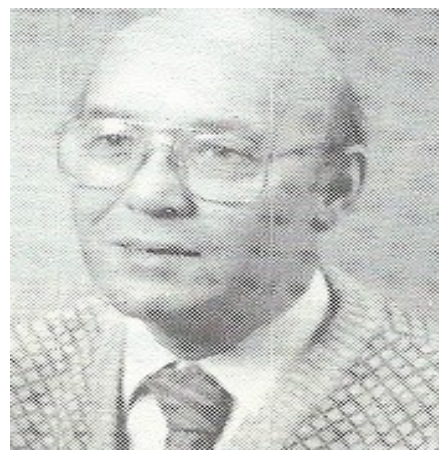
“Dat ter viering van het 75-jarig jubileum van de biljartclub aan haar organisatie van een Nederlands kampioenschap van klasse wordt toegewezen is een eer, welke het actieve bestuur en de leden zich zonder twijfel waardig zullen tonen. Moge het toernooi een succes worden voor alle betrokkenen!”

Zoals de voorpagina van het programmaboekje laat zien gaat het om de volgende data en wedstrijden:

- op 14 en 15 april wedstrijden Libre en Cadre²,
- op 27, 28 en 29 april “Het Kampioenschap van Nederland Hoofdklasse libre”³

We schrijven nu 28 maart 2018 en de programmaboekjes voor het NKL Libre liggen klaar bij Tjapko Mellema, met dank aan de “drukker” Jan Wijmenga.

Alle functies en taken zijn bekend. Dus ook die van wedstrijdleader. In 1984 was dat J.J. Van Boven. Jan is van 27 mei 1931. Hij is in juni 1976 lid geworden van onze vereniging. Heel bijzonder: Jan is nog stééds lid en betaalt nog ieder jaar zijn contributie. Immers, de club kan iedere cent goed gebruiken.

De wedstrijdleader
J.J. van Boven

¹Programmaboekje jubileum Sociëteit de Harmonie 175 jaar

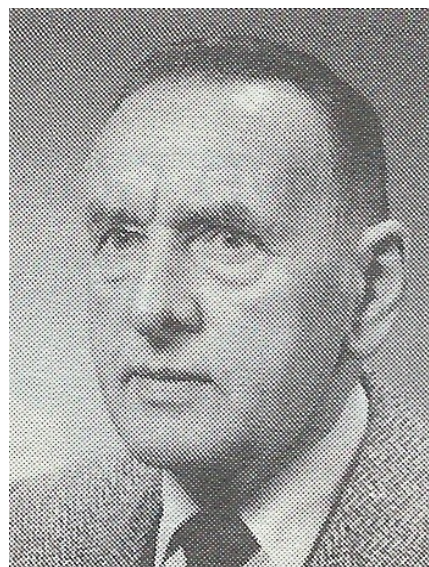
²Het woord “libre” is gebleven. “Cadre” is kader geworden. En waarom? Het zou kunnen zijn dat dit woord “verander-regels” volgt van de r-metathese: drie→derde, padre →pater, cadre →kader. Is dit soort uitleg flauwekul? Let wel: voor buitenstaanders hebben nogal wat biljartermen een hoog abacadabra-gehalte. De dans, moyenne, entré, à cheval, van acquite, carambole, ankerkader 38/2, 57/5, 57/1, neokader, bandstoten, driebanden enz. **Mét uitleg wordt het toch interessanter!**

³Ja, er wordt wat gegoocheld met hoofdletters!

In 1984 was Mr. E.J. De Boer de voorzitter van het geheel. Wij hebben nog een tijd een interne competitie gehad: Mr. De Boer competitie. Dat was goed voor het bepalen van gemiddeldes van nieuwe leden en het elkaar leren kennen. Binnenkort gaan we iets dergelijks weer opstarten. Nog even geduld.

Bladerend door het programmaboekje van 1984 is er het nodige te zien of juist niet. Computers en mobiele telefoons bestonden nog niet. Op de achterkant van het programmaboekje had iemand een telefoonnummer geschreven: 03497-3513. De firma Bierling-de Schepper had als één van haar nummers 050-126702. In augustus 2017 horen we verontrustende berichten. Dan wijst de kalender 11 juni 2017 aan en op internet lezen we:

“Biljartfabriek Bierling-de Schepper te Leek, 485 kavels. Online veiling. Vrijwillige beëindiging Biljartfabriek Bierling-de Schepper te Leek.”

E.J. de Boer

Zo kwam er na 130 jaar een einde aan deze fabriek en dit “begrip” in de biljartwereld. De Sociëteit moest op zoek naar een andere firma om onze biljartlakens te vervangen. We kijken met grote tevredenheid terug naar de kwaliteit en service van Bierling-de Schepper.

Bij veel advertenties stond geen enkel telefoonnummer. Laat staan een website. Wel nog alle prijzen in guldens. Weekend-menu (aangeboden door één van de sponsors) f 29,50. Er lijkt in menig restaurant niet zo héél veel veranderd. De f is vervangen door een € ! Of toch wel? De “Vrijheid Winschoten” heet nu Ying Ping en de prijs voor een menu voor twee personen is wel 36% lager...

Het programmaboekje uit '84 is niet in kleuren gedrukt. Zwart-wit dus, foto's van matige kwaliteit, geen vermeldingen van websites, mailadressen, Whatsapp, Facebook of Instagram. Niet vreemd dat er in de doos waarin het programmaboekje gevonden is nog behoorlijk wat briefpapier en enveloppen te vinden zijn. Het zou zó maar kunnen zijn dat ingeval van een verhinderde (misschien wel als gevolg van een hardnekkige griep) speler op het laatste moment een telegram op de Schönfeldsingel 37A heeft laten bezorgen. In Nederland is het al lang niet meer mogelijk om telegrammen via de KPN (PTT) te versturen. Op 29 december 2017 zijn ze er in België mee

gestopt. Nog maar twee maanden geleden stond er een fax-nummer op onze oude website. De fax zelf was al jaren kwijt! Eigenlijk was de hele Sociëteit via het “vlaggetje” van Google-maps onvindbaar. Je kwam wel ergens in het mooie Winschoten maar helaas bijna een kilometer verderop....

vroeger en nog!

nu

Bij wedstrijden moet van alles worden bijgehouden. De “arbiter” stelt de punten – sorry...caramboles – vast en geeft die ter plekke door aan een “schrijver”. De ingevulde en gecontroleerde formulieren gaan naar de mensen die de scores moeten bijhouden, moyenne

(gemiddelde) vaststellen, de tegenstanders voor de volgende ronde bepalen, uitslagen publiceren enz. Nieuwe naambordjes bij de biljarts hangen en de volgende ronde kan beginnen. Dat was in de jaren 80 en daarvoor en nog jaren daarna een hele klus. Het eindresultaat zag er dan zó uit.

kampioenschap van Nederland hoofdklasse libre organisatie: B.C. „De Harmonie“
Winstochten
1909 - 1984

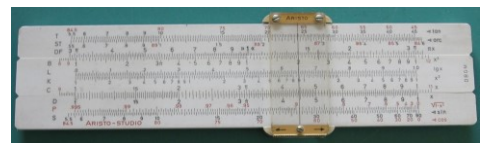
CAR.	BRT.	HS.	GEM.	C. Wissel Concordia	T. v.d. Ven Baandert	R. Michels Averencq	F. Sanchez B.C. Schepenseel	C. Treuren B.B.G.	C. Dekker B.R.K.	J. Verheyen Het Centrum	J. Lubbelinkhof Caramboles	gem. partijen	remis	maxim. punten	caramboles	beurten	algemeen gem.	hoogste serie
				●			24 9		130 28		51 11							
					●		22		60 42		49							
						●	120 9		180 12		111 12							
							39 9	●	68 4		24 14							
							19 432		62 971		56							
							180 9		180 7		180 26							
							127		59 4571		28							
							74 12		148 26									
							144 8,24		28									
							169 28		180 14									
							49 6,63		66		128 24							
							33		52		69 391							
							22 12		94 13									
							24 7,50											
							180 11		180 13									
							34 1,34		58									
									50									

kampioenschap van Neder

CAR.	BRT.	HS.	GEM.	C. Wissel Concordia	T. v.d. Ven Baandert	R. Michels Averencq	F. Sanchez
●	●						
		●	●	●			
					●		
						●	
							●

- CAR. = caramboles
- BRT. = beurten
- HS. = hoogste score in één beurt
- GEM. = gemiddelde over alle beurten

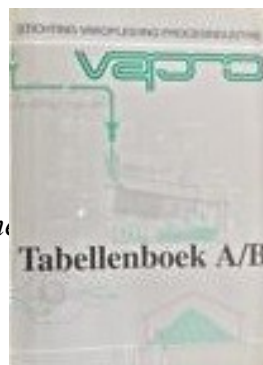
Dat vroeg om heel wat schrijf- en rekenwerk. De bekende rekenmachientjes bestonden nog nauwelijks. Wie veel specialistisch rekenwerk moest doen, gebruikte een rekenliniaal.

Ook de tabellenboekjes voor legio vakgebieden waren populair.

Schu

Bouwkunde

Handwritten calculations and numbers on a piece of paper, likely a billiard score sheet or a calculation page. The text includes various numbers and some small diagrams or symbols.

Rekenen was meestal hand- en hoofdwerk... Gewoon op een kladje. Maar ook de biljarters hadden hun tabellenboek: de Moyenne-tafel. Zo te zien werden die tafels heel intensief gebruikt.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1
2	0.500	1	1.500	2	2.500	3	3.500	4	4.500	5	2
3	0.333	0.666	1	1.333	1.666	2	2.333	2.666	3	3.333	3
4	0.250	0.500	0.750	1	1.250	1.500	1.750	2	2.250	2.500	4
5	0.2	0.4	0.6	0.8	1	1.2	1.4	1.6	1.8	2	5
6	0.166	0.333	0.500	0.666	0.833	1	1.166	1.333	1.500	1.666	6
7	0.142	0.285	0.428	0.571	0.714	0.857	1	1.142	1.285	1.428	7
8	0.125	0.250	0.375	0.500	0.625	0.750	0.875	1	1.125	1.250	8
9	0.111	0.222	0.333	0.444	0.555	0.666	0.777	0.888	1	1.111	9
10	0.100	0.200	0.300	0.400	0.500	0.600	0.700	0.800	0.900	1.000	10
11	0.090	0.181	0.272	0.363	0.454	0.545	0.636	0.727	0.818	0.909	11
12	0.083	0.166	0.250	0.333	0.416	0.500	0.583	0.666	0.750	0.833	12
13	0.076	0.153	0.230	0.307	0.384	0.461	0.538	0.615	0.692	0.769	13
14	0.071	0.142	0.214	0.285	0.357	0.428	0.500	0.571	0.642	0.714	14
15	0.066	0.133	0.200	0.266	0.333	0.400	0.466	0.533	0.600	0.666	15
16	0.062	0.125	0.187	0.250	0.312	0.375	0.437	0.500	0.562	0.625	16
17	0.058	0.117	0.176	0.235	0.294	0.352	0.411	0.470	0.529	0.588	17
18	0.055	0.111	0.166	0.222	0.277	0.333	0.388	0.444	0.500	0.555	18
19	0.052	0.105	0.157	0.210	0.263	0.315	0.368	0.421	0.473	0.526	19
20	0.050	0.1	0.150	0.2	0.250	0.3	0.350	0.4	0.450	0.5	20
21	0.047	0.095	0.142	0.190	0.238	0.285	0.333	0.380	0.428	0.476	21
22	0.045	0.090	0.136	0.181	0.227	0.272	0.318	0.363	0.409	0.454	22
23	0.043	0.086	0.130	0.173	0.217	0.260	0.304	0.347	0.391	0.434	23
24	0.041	0.083	0.125	0.166	0.208	0.250	0.291	0.333	0.375	0.416	24
25	0.040	0.080	0.120	0.160	0.2	0.240	0.280	0.320	0.360	0.400	25
26	0.038	0.076	0.115	0.153	0.192	0.230	0.269	0.307	0.346	0.384	26
27	0.037	0.074	0.111	0.148	0.185	0.222	0.259	0.296	0.333	0.370	27
28	0.035	0.071	0.107	0.142	0.178	0.214	0.250	0.285	0.321	0.357	28
29	0.034	0.068	0.103	0.137	0.172	0.206	0.241	0.275	0.310	0.344	29
30	0.033	0.066	0.1	0.133	0.166	0.2	0.233	0.266	0.3	0.333	30
31	0.032	0.064	0.096	0.129	0.161	0.193	0.225	0.258	0.290	0.322	31
32	0.031	0.062	0.093	0.125	0.156	0.187	0.218	0.250	0.281	0.312	32
33	0.030	0.060	0.090	0.121	0.151	0.181	0.212	0.242	0.272	0.303	33
34	0.029	0.058	0.088	0.117	0.147	0.176	0.205	0.235	0.264	0.294	34
35	0.028	0.057	0.085	0.114	0.142	0.171	0.2	0.228	0.257	0.285	35
36	0.027	0.055	0.083	0.111	0.138	0.165	0.194	0.222	0.250	0.277	36
37	0.027	0.054	0.081	0.108	0.135	0.162	0.189	0.216	0.243	0.270	37
38	0.026	0.052	0.078	0.105	0.131	0.157	0.184	0.210	0.236	0.263	38
39	0.025	0.051	0.076	0.102	0.128	0.153	0.179	0.205	0.230	0.256	39
40	0.025	0.050	0.075	0.1	0.125	0.150	0.175	0.2	0.225	0.250	40
41	0.024	0.048	0.073	0.097	0.121	0.146	0.170	0.195	0.219	0.243	41
42	0.023	0.047	0.071	0.095	0.119	0.142	0.166	0.190	0.214	0.238	42
43	0.023	0.046	0.069	0.093	0.116	0.139	0.162	0.186	0.209	0.232	43
44	0.022	0.045	0.068	0.090	0.113	0.136	0.159	0.181	0.204	0.227	44
45	0.022	0.044	0.065	0.086	0.108	0.130	0.152	0.173	0.195	0.217	45
46	0.021	0.043	0.065	0.086	0.108	0.127	0.148	0.170	0.191	0.212	46
47	0.021	0.042	0.063	0.085	0.109	0.128	0.148	0.168	0.187	0.206	47
48	0.020	0.041	0.062	0.083	0.104	0.123	0.143	0.163	0.183	0.204	48
49	0.020	0.040	0.061	0.081	0.102	0.122	0.142	0.162	0.182	0.200	49
50	0.020	0.040	0.060	0.080	0.100	0.120	0.140	0.160	0.180	0.200	50
51	0.019	0.039	0.058	0.078	0.098	0.117	0.137	0.156	0.176	0.196	51
52	0.019	0.038	0.057	0.076	0.096	0.115	0.134	0.153	0.173	0.192	52
53	0.018	0.037	0.056	0.075	0.094	0.113	0.132	0.150	0.169	0.188	53
54	0.018	0.037	0.055	0.073	0.092	0.111	0.129	0.148	0.166	0.185	54
55	0.018	0.036	0.054	0.072	0.090	0.109	0.127	0.145	0.163	0.181	55
56	0.017	0.035	0.053	0.071	0.089	0.107	0.125	0.142	0.160	0.178	56
57	0.017	0.035	0.052	0.070	0.088	0.106	0.124	0.141	0.157	0.175	57

Een gebruiksaanwijzing voor de „Moyennetafel voor het Biljartspeel” is eigenlijk overbodig, echter kan een kleine toelichting niet achterwege blijven i.v.m. de eerste 50 caramboles.

Horizontaal staan de caramboles van 1 tot 500.

Verticaal staan de beurten van 1 tot 100.

Gemiddelde bepaling bij het 3-band spel.

Horizontaal wordt het aantal gemaakte caramboles opgezocht; verticaal het aantal gespeelde beurten. Op het snijpunt van deze cijfers staat het gemiddelde.

Voorbeeld:

35 caramboles in 73 beurten, gemiddeld 0,479.

Gemiddelde bepaling bij libre/Cadre.

Bepaling geschiedt op dezelfde wijze als bij het 3-bandspel.

Voorbeeld:

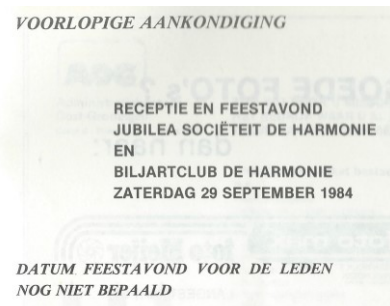
1. 145 caramboles in 43 beurten, gemiddeld: 3.37.
2. 43 caramboles in 12 beurten, gemiddeld: 3.583; voor libre/cadre vervalt nu het laatste cijfer. Gemiddeld is dus 3.58.

Dat deze moyennetafel voor U een aansporing moge zijn Uw gemiddelde steeds hoger op te voeren en de biljartsport hiermede te dienen is de wens van de vervaardiger.

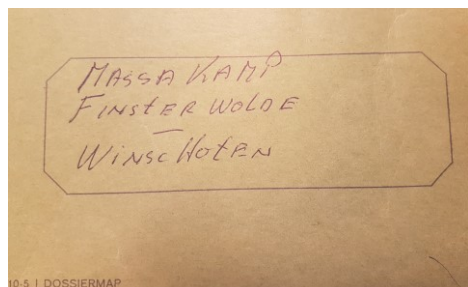
In 2018 is de Moyenne-tafel al jaren uit beeld. De gebruiksaanwijzing van computers en bijbehorende programma's daarentegen zijn nu gesneden koek voor de mensen die de wedstrijdadministratie verzorgen. Wat knutselen met het toetsenbord. De computer rekent alles uit en dan rollen de gewenste formulieren uit de printer : namen, beurten, scores, gemiddeldes (moyennes), wie tegen wie in de volgende ronde en wat niet al.

De “lopers”gaan met de papieren terug naar de biljartzaal. De computerspecialisten zorgen er intussen voor dat alle gegevens binnen een paar minuten op internet staan zodat alle geïnteresseerden of belanghebbenden over de hele wereld de wedstrijden kunnen volgen. Met Facebook en Instagram worden filmpjes en foto's de aardbol rond gestuurd.

Toch is er – ondanks alle modernere technologieën – een hardnekkig probleem, bij alle clubs, door alle jaren heen: wie “loopt”, computert, arbitreert, schrijft, beheert de financiën, zorgt voor de jeugd, houdt de bar draaiend, zorgt voor sponsoring, onderhoudt het clubgebouw, enz.? Bij deze: dank aan alle vrijwilligers en sponsors! Niemand gelooft in DE oplossing. In iedere tijd zoekt iedereen naar creatieve oplossingen. Soms zit dat mee en soms valt het vies tegen!

In 1984 waren “ze” er ook en volgens de aankondiging in het programmaboekje werd dat zo nu en dan feestelijk onderstreept met een receptie en feestavond.

Tot slot nog een detail. Gevonden in de archieven van de Sociëteit. Het woord “MASSAKAMP”. Waar dit woord de lezer in gedachten allemaal mee naar toe kan nemen! Fijn dat iemand die er bij stond uitlegde dat het ging om een (biljart) wedstrijd tussen de Finsterwolder club De Gezelligheid en de biljarters van Sociëteit de Harmonie. Later is De Gezelligheid – over het waarom

lopen de lezingen

uiteen – opgegaan in de Harmonie.

Laten we vooral zelf vast lol hebben vóór en over de mensen die misschien over 34 jaar naar onze huidige “wels-en-wees” kijken. Met uitzondering van de technologie en taalgebruik is er niet

zo veel veranderd. Wij staan nog steeds op de schouders van mensen die in meer dan 200 jaar de Sociëteit hebben opgebouwd. Hun belangrijkste bouwstenen waren passie voor de biljartsport en inzet voor de Sociëteit de Harmonie. We hopen dat onze schouders ook wat ongemak mogen verlichten!

kampioenschap van Nederland hoofdklasse libre

organisator: H.C. "De Aarwoud" Nieuw-Weerth 1984 - 1985

Clubs	Clubs	C. Wield C. Wield C. Wield	T. v.d. Ven T. v.d. Ven T. v.d. Ven	R. Michels R. Michels R. Michels	P. Smeets P. Smeets P. Smeets	C. Treuten C. Treuten C. Treuten	C. Dekker C. Dekker C. Dekker	J. Verheijen J. Verheijen J. Verheijen	J. Lubbeekhof J. Lubbeekhof J. Lubbeekhof	gem. biljart gem. biljart gem. biljart	maxim. biljart maxim. biljart maxim. biljart	maxim. biljart maxim. biljart maxim. biljart	maxim. biljart maxim. biljart maxim. biljart	maxim. biljart maxim. biljart maxim. biljart	maxim. biljart maxim. biljart maxim. biljart	
C. Wield		●														
T. v.d. Ven			●													
R. Michels				●												
P. Smeets					●											
C. Treuten						●										
C. Dekker							●									
J. Verheijen								●								
J. Lubbeekhof									●							

Zoek de overeenkomsten en verschillen!

NK Libre 1984

Clubs	Clubs	N.H.B. Giesen	D. Exalto	R.J. Aaldering	P. Klinge	J.M.A. Kuster	M.H.E.M. Robert	M. v. Keizerswaard	J.W.P. Vastre
N.H.B. Giesen		●							
D. Exalto			●						
R.J. Aaldering				●					
P. Klinge					●				
J.M.A. Kuster						●			
M.H.E.M. Robert							●		
M. v. Keizerswaard								●	
J.W.P. Vastre									●

NK Libre 2018